

Τ' όνομά του έχει ταυτιστεί με την αντίσταση κατά της δικτατορίας. Ήταν ο πολιτικός σχολιαστής στο ραδιοσταθμό της Ντόιτσε Βέλε. Δημοσιογράφος, δημοσιολόγος και συγγραφέας πολλών βιβλίων για την Αντίσταση, συνεργάστηκε με γερμανικές και ελβετικές εφημερίδες και ραδιοφωνικά συγκροτήματα, καθώς και με τις εφημερίδες «Τα Νέα» και «Το Βήμα», ως ανταποκριτής στη Δυτική Ευρώπη. Ο Βάσος Μαθιοπούλος, μεγάλος φίλος της Κύπρου, προσωπικός φίλος του Μακαρίου αλλά και πολλών πολιτικών προσωπικοτήτων που σφράγισαν τον 20ό αιώνα, ο άνθρωπος που έζησε από πολύ κοντά τις πολιτικές και διπλωματικές εξελίξεις από το 1950, διδάκτωρ δικαίου του Πανεπιστημίου της Βόννης, βρισκόταν πρόσφατα στο νησί μας. Μαζί με τη Λεμεσιανή σύζυγό του Έλση Μαθιοπούλου Τορνάρη, ομότιμη καθηγήτρια των Πανεπιστημίων Βόννης και Κολωνίας, από τις πιο σημαντικές φιλόλογους και νεοελληνίστριες της εποχής μας, στην οποία οφείλουν πολλά, ειδικότερα, οι κυπριολογικές σπουδές, έκαναν μεγάλη δωρεά στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου.

ΦΩΤ. Γ. Α. ΜΑΝΩΛΗΣ

Η αγάπη για την πολιτική με έκανε δημοσιογράφο

Πότε πήγατε στη Γερμανία; Το 1955. Είχα τελειώσει γαλλικό γυμνάσιο και είχα μεγάλη συμπάθεια στους Γάλλους. Σκέφτηκα να πάω Παρίσι αλλά πληροφορήθηκα ότι υπήρχαν εκεί έξι δημοσιογράφοι και οκτώ στο Λονδίνο. Στη Βόννη δεν υπήρχε κανένας δημοσιογράφος και γι' αυτό πήγα.
Η αγάπη για την πολιτική και την ιστορία σάς έκανε δημοσιογράφο; Ναι, δώδεκα χρονών τύπωσα το περιοδικό «Το ξεκίνημα της νιότης» στο σχολείο μου. Από παιδί είχα ενδιαφέρον και για την πολιτική.
Γιατί δεν γίνετε πολιτικός και επιλέξατε τη δημοσιογραφία; Διότι μου άρεσε η δημοσιογραφία περισσότερο από την πολιτική. Ξέρετε τι σημαίνει να πας 12 χρονών σε τυπογραφείο και να τους λες ότι θέλεις να βγάλεις τυπωμένο περιοδικό; Με κοίταζαν παράξενα. Είχα μέσα μου τη δημοσιογραφία, μου άρεσε, γι' αυτό πήγα στη Γερμανία.
Δεν είχατε την ευκαιρία να αναμυθείτε ενεργά στην πολιτική; Βέβαια, ο Ανδρέας Παπανδρέου έμεινε εκπληκτικός όταν με ρώτησε ποιο υποурγειό ήθελα και του απάντησα ότι δεν θα πολιτευτώ διότι είμαι δημοσιογράφος. Μετά τη δικτατορία εργαζόμουν στις εφημερίδες «Βήμα» και «Νέα» μέχρι που αφυπηρέτησα.
Διατελέσατε Διευθυντής της ΕΡΤ. Ναι, δυο χρόνια επί Ανδρέα Παπανδρέου και μετά έκανα δυο χρόνια γενικός διευθυντής στο Υπουργείο Εξωτερικών. Μετά Ξαναγύρισα στη Γερμανία και η ζωή μου μοιραζόταν μεταξύ Βόννης και Αθηνών.
Πώς ζήσατε τη μοιρασμένη Γερμανία; Έπαιρνα ειδική άδεια και πήγαίνα στη Ανατολική Γερμανία αλλά δεν κοιμήθηκα ποτέ στο ανατολικό Βερολίνο. Κανείς δεν με ενόχλησε ποτέ. Δεν έκανα όμως κριτική, αλλά δεν τους υποστήριζα.
Πώς ζήσατε την πώση του τείλους; Οι δυτικογερμανοί τούς φέρθηκαν πολύ καλά. Δεν μετάνιωσα που πήγα στη Γερμανία από πολιτικές πλευρές.

Η φωνή της Ντόιτσε Βέλε κατά της Χούντας

ΒΑΣΟΣ ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΣ: Σωτήριο ρόλο έπαιξε για το έθνος ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος

Πώς νιώθετε κάθε φορά που έρχεστε στην Κύπρο; Βλέπω πατρίδα, είτε πάω Θεσσαλονίκη είτε έλθω εδώ, για μένα είναι Ελλάδα. Και δεν υπάρχει μεγαλύτερη συγκίνηση από το να βλέπει κανείς εγγόνους να μιλούν ελληνικά.
Σημαντική η ταρινή σας επίσκεψη. Ναι, ήταν επιθυμία δική μου και της Λεμεσιανής συζύγου μου Έλσης να δωρίσουμε 1500 τόμους βιβλίων μας στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου. Πρόκειται για έργα νεοελληνικής και ευρωπαϊκής λογοτεχνίας και μελέτες για την αρχαία, βυζαντινή και νεοελληνική γραμματεία και τέχνη, βιβλία νομικής, κοινωνιολογίας, πολιτικής και οικονομικής ιστορίας. Μια σειρά λογοτεχνικών βιβλίων της δωρεάς γράφτηκαν από τον αδελφό της μητέρας της Έλσης, Μιχάλη Χατζηδημητρίου, τον ποιητή Γλαύκο Αλιθέρος.
Είχατε γράψει ένα βιβλίο «Θα χάσουμε την Κύπρο»; Πώς απαντάτε σήμερα στο ερώτημα αυτό; Όχι, δεν θα τη χάσουμε.
Είχατε προσωπική φιλία με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο; Τον θεωρώ πολύ μεγάλο Έλληνα και είχε τρομερή αξιοπρέπεια. Το κύριο χαρακτηριστικό του ήταν η εξυπνάδα του. Ένας Αρχιεπι-

Για μένα η δημοσιογραφία δεν ήταν θέμα να έχω μια επιτυχία

σκοπος κατάφερε να γίνει Πρόεδρος και παρ' όλο ότι τον πολέμησαν έπαιξε ένα σωτήριο ρόλο για το έθνος. Ο Μακάριος θα έφερνε την Κύπρο στην Ελλάδα, αλλά τον πολέμησε η δεξιά, παρ' ολίγο να τον σκοτώσει.
Πότε τον πρωτοσυναντήσατε; Τον συνάντησα πρώτη φορά στην Αθήνα όταν γύριζε από τις Σεϊχέλλες. Του είχα πάρει συνέντευξη. Μου έκανε εντύπωση ότι δεν φοβόταν κανένα. Η αριστερά τον βοήθησε διότι έβλεπε ότι ήταν ένας εξυπνος πατριώτης, όχι απλά ένας Αρχιεπίσκοπος που πέτυχε τη συμπάθεια όλου του ελληνικού λαού. Δεν ήταν μόνο ο ηγέτης της Κύπρου. Αποτελούσε θρίαμβο του ότι οι Άγγλοι που τον έστειλαν εξορία, αυτοί τον έφεραν πίσω διότι δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτε χωρίς αυτόν. Γύρισε ως θριαμβευτής και δεν έπαιρνε εντολές από κανένα.
Στις Συνθήκες Ζυρίχης - Λονδίνου όμως πήρε εντολές. Ο τότε Υπουργός Εξωτερικών Αβέρωφ πίστεψε ότι επηρέασε τον Μακάριο, αλλά ο Μακάριος ήταν πολύ εξυπνότερος του Αβέρωφ. Έχω τη γνώμη ότι ο Αβέρωφ υπήρξε συμφορά.
Δεν δέχτηκε πίεση ο Μακάριος για να υπογράψει τις Συνθήκες; Πίστευα ότι αυτή η Συμφωνία θα έπαιρνε άλλη μορφή όταν ο ίδιος θα ερχόταν στην Κύπρο. Ο Μακάριος ήταν μεγάλη φυσιογνωμία

για τον ελληνισμό. Είχε μεγάλη ικανότητα να καταλαβαίνει, χωρίς να εκδηλώνεται, τον άνθρωπο με τον οποίο συζήτησες. Ήξερε από πού να φυλάγεται. Η ατυχία του ήταν ότι ο τότε βασιλιάς και η σύζυγός του Φρειδερίκη δεν τον κώνευσαν διότι έβλεπαν ότι έκαιρε της εκτίμησής του ελληνικού λαού.
Σας μιλούσε; Ναι, αρκετά. Όταν του έλεγα διφορούς εισηγήσεις, τις άκουγε. Δεν είχε την πονηρία του Ρωμιού. Η εξυπνάδα του έδινε τη δυνατότητα να κάνει ορθή πολιτική. Εκείνοι που είναι άξιοι καταδικάζονται οι φασίστες της Κύπρου που τους είχε διαμορφώσει ο στρατηγός Γρίβας, ο οποίος ήταν συμφορά και δεν έπρεπε να σταλεί στην Κύπρο.
Την εποχή μετά τον εμφύλιο, μπορούσε η Ελλάδα

να βοηθήσει την Κύπρο; Η Βρετανία την εποχή εκείνη ήταν υπερδύναμη, έπρεπε να γίνουν τέτοιες προτάσεις στους Άγγλους που θα έδιναν μεγαλύτερη ελευθερία. Η Αθήνα αντιμετώπιζε το Κυπριακό με τον Αβέρωφ ο οποίος το καταπίπτει, είχε μια διπλή πολιτική, από τη μια ένωση και μόνο ένωση και από την άλλη ήταν ο στρατηγός Γρίβας, πατριώτης αλλά κουτός, ο οποίος κατέστρεψε το Κυπριακό και πολέμησε τον Μακάριο. Το Κυπριακό θα λυόταν μόνο με Βενιζέλο.
Ο Μακάριος έκανε λάθη στη διαδικασία επίλυσης Κυπριακού; Ναι, αλλά όχι τέτοια λάθη που μπορούσαν να κάνουν μεγάλο κακό στην Κύπρο.
Τα δεκατρία έτη δημοίργησαν μεγάλο πρόβλημα. Προσωρινά ναι, αλλά έπρεπε να προσπαθήσει με κάθε τρόπο να αναμίξει δυνάμεις που να

φέρουν τα πράγματα πιο προστά.
Μιλούσατε μέχρι τέλους μαζί; Ναι, μέχρι την τελευταία στιγμή, ερχόμουν συχνά στην Κύπρο και τον έβλεπα. Παραμονές του πραξικόπηματος μου είχε στείλει μήνυμα και μου έλεγε ότι ετοιμαζόταν στην Κύπρο πραξικόπημα. Το μεταδώσαμε από το ραδιοσταθμό της Ντόιτσε Βέλε για να βοηθήσουμε. Ο Μακάριος δεν φοβόταν. Ήταν γενναίος. Με πήρε τηλέφωνο από τη Μάλτα όταν έφυγε από την Κύπρο, ήθελε να μάθει τι έλεγε η Αθήνα.
Μέσα από τη δημοσιογραφία γνωρίσατε όλες τις σημαντικές προσωπικότητες της εποχής σας; Πολύ χαίρομαι που μου θέτετε το ερώτημα. Ναι, γνώρισα όλους τους πολιτικούς. Το 1954 συνάντησα τον Ντε Γκολ. Είχα πάει στο Παρίσι και ζήτησα συνέντευξη. Άφησε ένα γράμμα για τον γραμματέα του λέγοντας ότι θα ήταν τιμή μου να γνωρίσω τον άνθρωπο που σεβότανε την Ελλάδα. Σε μια βδομάδα με ειδοποίησαν ότι θα με δεχόταν για ένα τέταρτο. Με υποδέχτηκε με πολιτικά ρούχα, έκανε εκείνες τις ερωτήσεις και τις απαντούσε. Πρώτη φορά γνώρισε την Ελλάδα το 1929, ως αξιωματικός και όταν ανέβηκε στην Ακρόπολη κατάλαβε γιατί έγινε ο χρυσός αιώνας. Μου είπε ποιους γνώρισε και με κράτησε μια ώρα. Δημοσίευσα τη συνομιλία μου στην εφημερίδα «Ελευθερία» που εργαζόμουν τότε.
Ποιους άλλους αρχηγούς κρατών συναντήσατε; Τον Γάλλο Πρόεδρο της Δημοκρατίας Φρανσουά Μιτεράν. Έστειλα επιστολή από τη Γερμανία και ζήτησα συνέντευξη. Πήρα απάντηση ότι θα με δεχόταν την τάδε μέρα και ώρα. Πηγαίνοντας διάβασα στην εφημερίδα Μοντ ότι είχε πετύχει στο θέμα του πολιτισμού και της εκπαίδευσης 19% του προϋπολογισμού. Μπαίνοντας στο γραφείο μου, μου είπαν ότι θα με έβλεπε 12 λεπτά. Ξεκίνησα λέγοντάς του ότι μου έκανε εντύπωση πως κατέθεσε 19% για τον πολιτισμό. Άρχισε να μιλά και δεν σταματούσε. Με κράτησε πενήντα λεπτά. Με πήρε αγκαλιά και βγάλαμε μαζί φωτογραφίες. Φεύγοντας μου είπε «όποτε θέλετε να ξανασυναντηθούμε». Μετά από χρόνια ήλθε στην Αθήνα, ήρουν στη διάσκεψη Τύπου που έδωσε και εφημερίδα με ρώτησε να θα κάνω ερώτηση. Θυμώταν το όνομά μου.
Πώς καταφέρατε από μια συνέντευξη να δημοσιογραφέτε φίλης ζωής; Αγαπούσα τη δημοσιογραφία και σεβόμουν τον άλλο. Δεν τον πίεζα. Πήγα να πολύ μελετημένος. Ήξερα τα πάντα γι' αυτόν και έτσι τον κέρδιζα. Έβλεπαν ότι δεν ενδιαφερόμουν απλά για μια συνέντευξη αλλά ότι τους γνώριζα καλά. Για μένα η δημοσιογραφία δεν ήταν θέμα να έχω μια επιτυχία, πήγα να τη συνομιλία εκεί που ήθελα εγώ.

Μην κυνηγάτε την είδηση για να κτυπήσετε πολιτικό

Τι συμβουλή θα δίνετε στους νέους δημοσιογράφους; Να πιστεύουν ακράδαντα σε αυτό που κάνουν. Να μην κυνηγούν την είδηση για να κτυπήσουν τον πολιτικό. Εμένα δεν με ενδιέφερε να ενοχλήσω τον άνθρωπο.
**Γνωρίσατε τον Βίλμ Μπραντ; Ναι, δεν είχα απλά ένα δεσμό, ήταν φίλος, ερχόταν σπίτι μας με τη γυναίκα του. Συνδεόμαστε πάρα πολύ. Στις 10 Οκτωβρίου του 1967 με πήρε ένας φίλος από την Αθήνα στη Βόννη όπου ζούσα και μου είπε ότι μου αφαιρέσαν την ιθαγένεια ο χουντικός, διότι μιλούσα κάθε Κυριακή στην ελληνική εκπομπή της Ντόιτσε Βέλε εναντίον της Χούντας. Είχαμε μια συνέντευξη Τύπου με τον αντιπρόεδρο τότε της κυβερνήσεως Βίλμ Μπραντ και κάτι του ψιθύρισε ο βοηθός του στο αφτί. Γύρισε και με είδε. Όταν τελειώσαμε, σπώθηκε και μας είπε, «αγαπητοί συνάδελφοι, σήμερα μάθαμε ένα δυσάρεστο γεγονός για έναν αγαπητό συνάδελφο, ο Μαθιοπούλος έχασε την ελληνική του ιθαγένεια. Ξέρω τι σημαίνει διότι και μένα μου την είχε αφαιρέσει ο Χίτλερ». Αρχισα να κλαίω. Λίγες μέρες μετά το περιοδικό «Σπίγκελ» είχε τέσσερις σελίδες για τη χούντα και κατέληγε με το ότι ένα από τα πρώτα θύματα είναι ο δημοσιογράφος Μαθιοπούλος. Ο ανταποκριτής του περιοδικού στην Αθήνα ρώτησε τον Παττακό γιατί μού πήραν την ιθαγένεια και απάντησε επειδή ήμουν προδότης και ανθελληνικός. Αυτό το διάβασαν ένα εκατομμύριο Γερμανοί. Ήταν μια περίοδος που είχα την ελληνική εκπομπή της Ντόιτσε Βέλε, ήταν η φωνή της Ελλάδας στον κόσμο και ένιωθα μεγάλη ικανοποίηση που μας άκουγαν και οι συμπατριώτες στην Ελλάδα. Έπαιρνα γράμματα από παντού. Η χούντα είχε λυσασάξει.
Πώς ήταν τα επτά χρόνια της δικτατορίας; Δύσκολα. Μετά τον πόλεμο ένας Νορβηγός είχε βγάλει ένα πάσο για όσους διώκονταν πολιτικά. Τέτοιο μου έδωσαν και μένα. Όταν ταξίδευα με αυτό το πάσο με δεχόντουσαν με μεγάλη τιμή, σαν να μου έλεγαν μπράβο. Στη Γερμανία με συχαίρανε όλοι, αλλά και στη Σουηδία όπου πήγα να συναντήσω τον Πάλλμερ. Με ρωτούσε για την Ελλάδα, ήθελε να μάθει πώς βλέπαμε τα πράγματα εμείς. Τον είχα συναντήσει τρεις φορές. Όταν έμαθα ότι τον δολοφόνησαν Λυπήθηκα αφάνταστα. Ήταν ένας άνθρωπος πολύ ανοικτός.**

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ ΞΕΧΩΡΙΖΕΙ

Με τον Αντρέα Παπανδρέου... είχαμε πολύ στενές σχέσεις. Με έπαιρνε στη Γερμανία επί δικτατορίας και μου ζητούσε πληροφορίες. Ο πρώτος μετά τον πόλεμο πολιτικός που πήγε στη δυτική Γερμανία ήταν ο Γεώργιος Παπανδρέου με 15 δημοσιογράφους. Πήγε στη Βόννη για να ζητήσει τα καπνά που μας πήραν και τα έστειλαν στην Αμερική. Τον υποδέχτηκαν θερμά και ξεκίνησε να τους λέει ότι είναι πολιτικός, ότι δεν πολυκαταλάβαινε τα οικονομικά. Τους ρώτησε πώς ήταν δυνατόν να δίνουν τα καπνά στους Αμερικανούς και Άγγλους που τους βομβάρδιζαν. Η συνομιλία τεσσάρων ωρών έφερε ως αποτέλεσμα να του δώσουν πίσω όλα τα καπνά που τους πήρανε.
Ο σημερινός Πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου... είναι πιο κοντά στον παππού παρά στον πατέρα του. Είναι η πρώτη φορά στην Ελλάδα που έχουμε τρίτη γενιά πρωθυπουργό και αυτός είναι ανώτερος του πατέρα του. Είναι έντιμος και εξυπνος. Ξέρετε τι κατάσταση επικρατεί σήμερα στην Ελλάδα και πώς τα βγάζει πέρα; Βέβαια έχουν λυσασάξει οι μεγαλοκαρκαριές. Θα τα καταφέρει η Ελλάδα; Αυτό είναι ένα ερώτημα σοβαρό. Αυτό που μας σώζει είναι ότι έχουμε φίλους στις δημοκρατικές χώρες και στην Αμερική. Ο Ομπάμα δέχτηκε δυο ώρες τον Παπανδρέου, ο οποίος

ος στη δημοκρατική Ευρώπη αντιμετωπίζεται με μεγάλο σεβασμό. Η δύναμή του είναι οι Ελληνοαμερικανοί που είναι γύρω από τον Ομπάμα, γι' αυτό η Αμερική άλλαξε την πολιτική που είχε έναντι της Ελλάδας.
Ο Κώστας Σημίτης... ήταν από τους καλύτερους πρωθυπουργούς που είχαμε. Ιντριγκάστε πολύ στενά από τη Γερμανία, είμαστε αδελφικοί φίλοι. Έχει μια εντιμότητα, είναι ψυχρός και θα επανέλθει ίσως ως πρόεδρος της Δημοκρατίας. Ο σημερινός Πρόεδρος Κάρλοσ Παπούλιας είναι κι αυτός αδελφικός φίλος από τη Γερμανία, έχει ένα προσόν που δεν έχει προηγούμενο. Τον ψήφισε στην ουσία όλος ο ελληνικός λαός για δεύτερη φορά. Δεν αμφισβητήθηκε από κανέναν. Πανεξυπνος άνθρωπος, μετρημένος και σοβαρός. Μιλώ πολύ λίγο εν αντιθέσει με τον Έλληνα που μιλά πολύ επί παντός επιστητού.
Ποιος άνθρωπος σας έκανε τη μεγαλύτερη εντύπωση; Ο στρατηγός Ντε Γκολ. Ήταν καταπληκτικός και τον αγάπησα, αλλά και ο Νεχρού. Έχετε γράψει πολλά βιβλία, γιατί δεν γράφατε τις γνωριμιές σας με όλους αυτούς τους πολιτικούς; Το έχω υπόψη μου, αν ο Θεός μου δώσει λίγα χρόνια θα το κάνω διότι είδα πολλούς σημαντικούς ανθρώπους.

